

DENETİM DANIŞMANLIK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

SİNERJİ SİRKÜLER RAPOR

Sirküler Tarihi: 21.01.2014

Sirküler No : 2014/3

**ANONİM ŞİRKETLERDE PAY SENETLERİ VE DEVİR USULLERİ İLE
VERGİLEME İLKELERİ**

1. Genel Bilgi

Anonim şirketlerde pay senetleri, hamiline veya nama yazılı olarak çıkarılabilmektedir.

Bedelleri tamamen ödenmemiş olan paylar için hamiline yazılı pay senetleri çıkarılamaz.

Şirket esas sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, payın türü dönüştürme yolu ile değiştirilebilmektedir. Dönüştürme için esas sözleşmenin değiştirilmesi gerekmektedir.

Nama yazılı pay senetlerinin hamiline yazılı pay senetlerine dönüştürülebilmesi için payların bedellerinin tamamen ödenmiş olması şarttır.

Paylar hamiline yazılı ise yönetim kurulu, pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağıtmak zorundadır. Yönetim kurulunun hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin kararının tescil ve ilan ettirilmesi gerekmektedir. Pay senedi bastırılıncaya kadar ilmühaber çıkarılabilir.

Sermayenin en az %10'unu oluşturan hissedarların istemde bulunması durumunda, nama yazılı pay senedinin bastırılıp tüm nama yazılı pay senedi sahiplerine dağıtılması şarttır.

Pay senetlerinin; şirketin unvanını, sermaye tutarını, kuruluş tarihini, bu tarihteki sermaye tutarını, çıkarılan pay senedinin tertibini, bunun tescili tarihini, senedin türünü ve itibari değerini, kaç payı içerdiğini belirtmesi ve şirket adına imza etmeye yetkili olanlardan en az ikisi tarafından imza edilmiş olması şarttır.

Nama yazılı pay senetlerinin ayrıca; sahiplerinin adı ve soyadını veya ticaret unvanını, yerleşim yerini, pay senedi bedelinin ödenmiş olan miktarını da açıklaması gerekmektedir. Bu senetler şirketin pay defterine kaydolunur.

Bir pay senedi veya ilmühaber, tedavülü mümkün olmayacak derecede yıpranmış veya bozulmuşsa ya da içeriği veya ayırt edici özellik ve nitelikleri tereddüde yer bırakmayacak tarzda anlaşılamiyorsa, sahibi, giderlerini peşin ödemek şartıyla, şirketten yeni bir senet veya ilmühaber talep edebilir.

2. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Devri

DENETİM DANIŞMANLIK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade etmektedir.

3. Nama Yazılı Payların ve Pay Senetlerinin Devri

Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe, nama yazılı paylar, herhangi bir sınırlandırmaya bağlı olmaksızın devredilebilirler.

Hukuki işlemle devir, ciro edilmiş nama yazılı pay senedinin zilyetliğinin devralana geçirilmesiyle yapılabilmektedir.

Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilmektedir;

Şirket esas sözleşmesi ile nama yazılı payların ancak şirketin onayıyla devredilebileceği öngörebilir.

Ancak tasfiyeye girmiş anonim şirketlerde devredilebilirliğe ilişkin sınırlamalar geçersizdir.

Şirket, esas sözleşmede öngörülmuş önemli bir sebebi ileri sürerek veya devredene, paylarını, başvurma anındaki gerçek değeriyle, kendi veya diğer pay sahipleri ya da üçüncü kişiler hesabına almayı önererek, onay istemini reddedebilmektedir.

Ayrıca devralan, payları kendi adına ve hesabına aldığını açıkça beyan etmezse şirket, devrin pay defterine kaydını reddedebilir.

Devir için gerekli olan onay verilmediği sürece, payların mülkiyeti ve paylara bağlı tüm haklar devredende kalır.

Borsaya kote edilmiş nama yazılı paylarda ise şirket, borsada kote edilmiş nama yazılı payları iktisap eden bir kimseyi, pay sahibi olarak tanımayı, ancak esas sözleşme, iktisap edilebilecek nama yazılı paylar ile ilgili olarak iktisap edenin pay sahibi olarak tanınacağı, sermayeyi esas alan ve yüzde ile ifade edilen bir iktisap üst sınırı öngörmüş ve bu üst sınır aşılmışsa reddedebilir. Ayrıca istemde bulunmasına rağmen devralan, payları kendi ad ve hesabına aldığını açıkça beyan etmezse, şirket, payların pay defterine kaydını reddedebilmektedir.

Borsaya kote nama yazılı paylar borsada iktisap edildikleri takdirde, paylardan kaynaklanan haklar payların devri ile birlikte devralana geçmektedir. Borsaya kote nama yazılı payların, borsa dışında iktisap edilmeleri halinde ise söz konusu haklar, pay sahipliği sıfatının şirket tarafından tanınması için, devralanın şirkete başvuruda bulunmasıyla devralana geçer.

4. Pay Defteri

Şirket, senede bağlanmamış pay ve nama yazılı pay senedi sahipleriyle, intifa hakkı sahiplerini, ad, soyad, unvan ve adresleriyle, pay defterine kaydetmek zorundadır.

DENETİM DANIŞMANLIK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Payın usulüne uygun olarak devredildiği veya üzerinde intifa hakkı kurulduğu ispat edilmediği sürece, devralan ve intifa hakkı sahibinin pay defterine yazılması hukuken mümkün değildir

Şirketle ilişkilerde, sadece pay defterinde kayıtlı bulunan kimse pay sahibi ve intifa hakkı sahibi olarak kabul edilir.

5. Bedellerinin Tamamı Ödenmemiş Nama Yazılı Paylar

Bedeli tamamen ödenmemiş bulunan nama yazılı bir payı iktisap eden kimse, pay defterine kaydedilmekle şirkete karşı geri kalan pay bedelini ödemekle yükümlüdür.

Şirketin kurulması veya esas sermayenin artırılması sırasında iştirak taahhüdünde bulunan kimse, payını başkasına devrettiği takdirde, bedelin henüz ödenmemiş olan kısmı kendisinden istenemez.

6. Gerçek Kişilerin Anonim Şirket Pay Senetlerini Satışında Vergileme

Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesine göre;

a) İvazsız olarak (veraset yoluyla veya karşılıksız olarak) iktisap edilen anonim şirket paylarının devri gelir vergisine tabi değildir.

b) Tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin devrinde gelir vergisi hesaplanmaz.

Anonim şirket hisseleri, pay senetlerine (hisse senetleri veya geçici ilmühaberlere) bağlanmamış ise satışı gelir vergisine tabi bulunmaktadır. Bu durumda vergileme Gelir Vergisi Kanunu'nun "değer artış kazancı" usullerine göre yapılmaktadır (GVK mük. Md. 81). Satış kazancının tespitinde maliyet bedeli endekslemesi yapılabilmektedir. Bunun için elden çıkarılan hisselerin iktisap (edinim) bedelleri, bu hisselerin elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranda artırılır. Maliyet endekslemesinin yapılabilmesi için TEFE artış oranının en az %10 olması şarttır. Satıştan elde edilen hasılatın endekslenmiş maliyet düşüldükten sonra kalan tutar (1.1.2014 tarihinden itibaren) 9.700.-TL'nin üzerinde ise hisse satış kazancının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

9700.-TL olarak (Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinde) öngörülen istisna haddi, ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlara uygulanmakta olup, senede veya geçici ilmühabere bağlanmış olan anonim şirket paylarının satışında uygulanmamaktadır.

Görüleceği üzere anonim şirket hisse senetleri ivazsız olarak iktisap edilmişse ya da edinildikten iki yıl geçtikten sonra satılmışsa, doğan kazanç gelir vergisine tabi olmamaktadır. Buna karşılık hisse senedine veya geçici ilmühabere bağlanmamış olan anonim şirket

DENETİM DANIŞMANLIK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

paylarının satılması halinde doğan kazançlara böyle bir vergisel avantaj sağlanmamış olup bu paylar edinildikten sonra kaç yıl geçerse geçsin vergiye tabidir.

Öte yandan borsaya kote şirketlerin hisse senetlerinin alım satımından doğan kazançlar üzerindeki gelir vergisi tevkifat oranı Bakanlar Kurulu'na sıfır olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu gelirlerin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı söz konusu değildir.

7. Kurumların Anonim Şirket Pay Senetlerini Satışında Vergileme

Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazlar ve iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların % 75'lik kısmı kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu istisna, satışın yapıldığı dönemde uygulanır ve satış kazancının istisnadan yararlanan kısmı, satışın yapıldığı yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar pasifte özel bir fon hesabında tutulmak zorundadır. Ayrıca satış bedelinin, satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar tahsil edilmesi şarttır.

İstisna edilen kazançtan beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen ya da dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılan kısım için uygulanan istisna dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır.

Bedelsiz olarak veya rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle itibari değeriyle elde edilen hisse senetlerinin elde edilme tarihi olarak, sahip olunan eski hisse senetlerinin elde edilme tarihi esas alınmaktadır.

Devir veya bölünme suretiyle devralınan taşınmazlar, iştirak hisseleri, kurucu senetleri ve intifa senetleri ile rüçhan haklarının satışında iki yıllık sürenin hesabında, devir olunan veya bölünen kurumda geçen süreler de dikkate alınmaktadır.

Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralanmasıyla uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdukları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Saygılarımızla,

Erdal SÖNMEZ & Bülent ERSAN & S. A. ARISOY
SİNERJİ Denetim Danışmanlık
ve Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.